

B

EXERCITATIO
M E D I C A
DECIMA TERTIA:

*In alimà Argentoratensium Aca-
demià proposita:*

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO
juniore, Doctore ac Pro-
fessore Medico:

Respondente
IOHANNE IACOBO SEÛBERTO
Durlaco-Marchico.

ARGENTORATI,
Typis exscribebat Joannes Andrea.

Anno M. DC. XXIII.

VIRIS
MAGNIFICIS, AMPLISSI-
mis, Consultissimis:

Dn. JACOBO COMMALIO
Dn. JOHANNI FRIDERICO JÜNGLERO } I.V.L.
Eximii:

Serenissimo ac Celsissimo Principi ac Domino,

Dn. FRIDERICO, Marchioni Badensi & Hachbergenfi &c.
à Consiliis secretioribus:

NEC NON

Excellentissimo atq; Clarissimo

VIRO:

Dn. GVILHELMO FABRICIO HILDANO, In-
clytae Reipub. Bernensis Helvetiorum Medico- Chirurgo ex-
perientissimo.

*Dnno. Mecænatibus, Patronis & Promo-
toribus meis æternum suspiciendis,*

Primitias hæc meas Medicas

D. O. & C.

Iohan. Iacobus Seibert.
Durlaco-Marchicus.

PROBLEMA I.

AN bilis, quæ in vesiculâ hepatis annexâ continetur, prorsus sit inutilis? *Inutilis quidem est ad nutritionem & generationem: ablegata verò per porum biliarium, qui in alijs in intestinum duodenum: in alijs in jejunum inseritur, triplicem præstat utilitatem. 1. enim mucum intestinorum, qui tum ex propria eorum nutritione resultat: tum aliunde, & potissimum à ventriculo, ad ipsa amandatur, abstergit: Gal. l. 5. ul. part. c. 4. Amara quippe est: ac propterea insigni absterforiâ virtute pollet. 2. expultricem intestinorum facultatem ad dejiçendas faeces stimulat atq; irritat. Acris enim est & mordax. Idem ibid. Hinc videmus, ictericis, & alijs, in quibus ob pororum cholidochorum obstructionem bilis ad intestina ferri nequit, aluum ad excernendû esse pigriorem. 3. faeces suâ humiditate actuali & tenuitate diluit: ex quo facilius expeditiõ earum egestio consequitur. Neq; mirum, bilem istam, quæ purum putum excrementum est, tot utilitates adferre. Natura enim, inquit Aristoteles l. 2. de generat. anim. c. 4. perinde ut prudens paterfamiliâs nihil amittere solet, ex quo commodi aliquid facere potest.*

II.

Genereturne bilis porracea in ventriculo, an in hepate & venis? *In omnibus tribus locis. Quod in ventriculo nascatur, testis est Galenus l. de atrabile c. 2. & comm. 2. in prognost. Hipp. t. 39. ubi scribit, gigni talem bilem sæpe numero in ventriculo: scil. ex vitiosis & mali succi cibis: ut sunt, allium, porrum, cepa, nasturtium, sinapi, & similia alia. Quod proveniat in venis, idem ibidem docet. At enim, eam interdû, etiâ crudis corruptisq; edulys minime ingestis, in*

A

venis

venis generari: idq; vi morbi: & decumbere postea vel in superiore, vel inferiore ventrem. *Quæ est illa vis morbi? Calor, inquit præter naturam, qualis in febribus acutis observatur. Hic enim flavam bilem supra modum affat, ut tandem in aruginosam & atram migret: recte eodem comm. 1. in 1. prophet. t. 10. Quin imò l. 10. simpl. c. de felle monet, etiam aruginosam, quæ non nisi majore caliditatis gradu à porracea differt, (calida enim est porracea: calidior aruginosa: calidissima glastea) in vesiculâ felleâ fieri: idq; accense caliditatis causâ. Quæ de locis generationis porraceæ & aruginosa bilis Galenus dicit, quotidiana experientia confirmat. Videmus enim hæc bilis genera partim in primâ corporis regione, ventriculo, intestinis, mesenterio, hepate, &c. nata, excuti per cholera morbum, colicam, iliacam, paraxysmos nephriticos: partim in corporis regione secundâ, ipsiq; vasis generata, vomitione rejici per febres biliosas, & infra excerni per diarrhæas ac dysenterias.*

III.

Sitnè vera Avicennæ sententia, qui bilem vitellinam fieri scribit, cum crassa pituita flavæ bili permiscetur? *Hoc dogma tradit, l. 1. can. fen. 1. doct. 4. c. 1. & defenditur à Mongio & Costæo in annot. num. 7. Sed refutatur ab Aucerrœ l. 3. collig. c. 3. Fernelio l. 6. Physiol. c. 9. Vallesio l. 1. controvers. c. 17. & Fuchsio l. 1. Inst. f. 4. c. 5. Neq; id immeritò. 1. quia foret naturali bile frigidior: frigidò quippe humore temperata. Atqui Galenus eam l. 2. de nat. fac. c. ult. igneam pronunciat. 2. quia color ejus naturali esset dilutor: utpote humore albicante imbuta. Sed Galenus eam, comm. 2. in prognost. t. 38. summè flavam statuit: adeò ut etiam colore crudorum ovorum vitellis similem dicat. 3. quia bile naturali humidior esset: idq; ratione admiste pituitæ: quod tamen ignea ejus natura repugnat. 4. quia non simplex, sed compositus humor foret: quod est contra Avicennæ intentionem. Nam loco citato simplicium humorum differentias*

rentias proponere intendit. Itaq. plausibilior est Galeni sententia: quæ ex l. 2. de nat. fac. c. ult. comm. 5. in 6. epid. t. 14. & l. de atr. bile c. 2. colligitur: quod scil. vitellina bilis fiat ex naturali: cum caloris acrimoniam torretur. Tunc enim & calorem igneum, & crassiorem substantiam acquirit, tenuis prorsus consumptâ.

IV.

Utrum rubra bilis detur, quæ sit ab aliis bilis generibus diversa? Galenus quidem illius aliquoties meminit: & præsertim comm. 1. in l. de nat. hum. t. 4. Sed cum ex sua sententiâ bilis non naturalis differentias recenset, quod varijs facit in locis, v. g. lib. de atrâ bile c. 2. & in defin. medicinal. eam silentio tegit. Causa est, quia propriè bilis non est: sed, quemadmodum comm. 5. in 6. Epid. t. 14. explicat, sanguinis serum. Est ergo bilis in universum secundum Galenum duplex: naturalis & præter naturam. Naturalis vel pallida, quæ dicitur oxysa: vel flava, quæ Euvdâ nominatur. Non enim speciei hæc bilis genera inter se differunt: sed tantum calore, colore, & consistentiâ. Nam flava calidior, flavior, & crassior est pallidâ. Nil enim serosi, id est, aquei recrementi admistum habet. Habet autem pallidâ: teste Galeno l. 10. simpl. c. de felle, & l. de atr. bil. c. 2. Hinc phrenitis à bile pallidâ mittitur: à flavâ vehementior: l. 3. de loc. aff. c. 7. Hinc bilis in calidioribus animalibus flava apparet: in minus calidis pallidâ: l. 10. simpl. c. de felle. Præternaturalis vel vitellina: vel porracea: vel aruginosa: vel glastæa, quæ eadem cum cæruleâ. Glastæi siquidem color cæruleus est.

V.

An pituita generetur in ventriculo, an in hepate, & venis? Quod in solo ventriculo gignatur, quidam tum auctoritate Galeni ex l. de atrâ bil. e. g. & comm. 1. de nat. hum. t. 39. planum facere: tum sequentibus rationibus persuadere conantur. 1. quia ventriculi substantia membranæ est, ac proinde frigida, atq. ad hunc humorem generandum valde accom-

modata. 2. quia videmus, ventriculorum pituitosorum excrementorum esse feracem. 3. quia Gal. comm. 2. de vict. ac. t. 30. dicit, pituita generationem in pituitosis edulij sanguinem perpetuo antecedere, & mediâ ejus generatione cibos in sanguinem transire: quod fieri non posset, si chylus tantum, non etiam pituita, in ventriculo generaretur. Quod contra in solo hepate & venis nascatur, nonnulli ex eo probant: quoniam pars est massa sanguinea, qua secundum Galenum l. 4. de uf. part. c. 12. *αἷμα* fit in hepate: *δυσχολία* autem in venis. Nos licet distinctione dirimi posse credimus. Etenim dupliciter pituita sumitur: 1. verè, propriè, & specialiter, pro succo alimentario, totiusq. sanguinis portione crudiore, qua & sanguis ex dimidio coctus appellari solet. 2. generaliter, pro quovis albicante, frigido, aquosoq. humore: *αἰθήρη* Gal. l. 2. de diff. febr. c. 6. qualis est 1. tenuis & aqueus ille humor, qui hyberno tempore stillat à naribus: *βλεφάρων* *καὶ* *ὀφθαλμῶν* Galeno 2. nat. fac. c. ult. appellatus. 2. mucosus ille, qui articulis ossium adherere conspicitur: *μύξα* Hippocrati l. de loc. in hom. & aphor. 59. f. 6. dictus. 3. Humor ille crassus summèq. frigidus, quem, quod suso vitro similis sit, Praxagoras, ut habetur l. 2. de loc. aff. c. 7. l. 4. tuend. san. c. 4. & l. 2. diff. febr. c. 6. vitreum nuncupavit. 4. crudus humor sic in specie & *καὶ* *ὀφθαλμῶν* à Galeno dictus. Hunc enim de genere pituita esse scribit l. 4. de tuend. san. c. 4. & l. de plenit. c. ult. nec non l. 1. de alim. fac. c. 2. Crassum & frigidum: minus tamen flatulentum & humidum, quam pituitam communiter dictam: plerumq. etiam neq. perinde, ut vitreum, lentum: 4. tuend. san. 4. similem sedimento urinarum eorum hominum, qui admodum sunt voraces: hancq. ob causam plurimum hypostaseos in urinis colligunt: item humori, qui interdum dejectur ab ijs, qui corporis exercitia negligunt: & interdum gula atq. crapula indulgent: aut mox à cibo balnea ingrediuntur: l. de plenit. c. ult. Facientem, si in corpore redundet, colorem cutis plumbeum, lividum, aut ex albo & livido mistum: scil. pro intensione & remissione cruditatis. Est enim

vel

vel planè crudus & inconsuetus: vel semicoctus: vel parùm à sanguinis formâ abest: 4. tuend. fan. 4. Deniq; mucus qui vis, qui præcipuè membranosis, nervosis, tendinosiq; partibus agglutinatus cernitur. Hac ergo distinctione præmissâ, dicimus, pituitam in significatione primâ tantùm in hepate & venis produci. Ratio est: quoniam portio est massæ sanguineæ, cujus officina est hepar: veluti Galenus l. 3. de us. part. & l. 6. de plac. Hipp. & Plat. demonstrat. Pituitam verò, qua alimentaria non est: sed supervacua & excrementitia, in pluribus aliis particulis generationis suæ ortum habere posse: nimirum in cerebro, pulmone, ventriculo, intestinis, utero, articulis, venis, alibi. Dicere quoq; licet, pituitam nutritoriam, qua crudior est sanguinis pars, gigni in hepate: excrementitiam alibi: præternaturalem, qualis est acida & salsa, in hepate quidem & venis: sed frequenter ad modum in ventriculo ex vitiosis alimentis. Gypseam potissimùm in intestinis, articulis arthriticorum, & bronchijs pulmionum. Vitream præcipuè in intestinis, ex crapulâ & otio: unde & sevisimos quondam colicos cruciatus excitat: ut venter terebro perforari videatur: quemadmodum Galenus l. 2. de loc. aff. c. 3. & l. 6. de loc. aff. c. 2. fusiùs ostendit.

VI.

An falsædinis in falsâ pituitâ causa sit putredo, & falsæ ferositatis admistio? Galenus l. 2. de diff. febr. c. 6. utramq; causam ponit: Avicenna verò l. 1. can. fen. 1. doct. 4. c. 1. unicam statuit: nimirum bilem ustam aquoso humori admistam. Putat enim omnis falsuginis causam esse, miscellam æqualem rei adusta, ejusq; amara, cum humiditate aquosâ, quæ vel paucum, vel omnino nullum saporem habeat. Æqualem dicit; quia si res adusta amara multùm superet aquosam, non, inquit, falsus, sed amarus fiet sapor. In Galeni sententiâ concedit, putredinem causam esse falsædinis: quod humores adurat, & quasi in cinerem redigat. Nam ex re ustâ cinis fit: ex cinere verò falsædo elicitur: quemadmodum patet in salibus, qui ex plantis

plantis & rebus aliis conficiuntur. Negat autem, solam aquosi-
 tatem falsedinem facere. Proinde textum emendat: & cum
 in eo legatur, putredinem, aut aquositatem pituitæ admistam
 falsedinis causam esse, pro particula disjunctivâ, aut, copula-
 tivam, et, substituit: quia persuasum habet, neg. aquosam humi-
 ditatem, neg. putredinem seorsim sumptam falsedinem produ-
 cere posse: sed utramq. conjunctim: cum scilicet quod putredine
 adustum, & in cinerem quasi redactum est, aquosâ humidita-
 te diluitur. Hæc Avicenna est censura: in quâ carpenda duo.
 1. quia non bonâ fide Galeni verba receperet. Non enim dicit
 Galenus ἀποξηραντικὴν ἢ ἀποξηραντικὴν ex cuiusq. aquositatis admistione fieri:
 sed vel διὰ τῆς αἰτίας, propter putredinem: vel διὰ τῆς αἰτίας ἀποξηραντικῆς
 ἢ πυρῆς, propter admistionem salis serosæ humiditatis. 2.
 quia non satis explicat, quid per adustam, eamq. amaram rem,
 quam cum humiditate aquosâ equali temperamento mistam
 falsedinis causam facit, intelligat. Nam si quodlibet amarum
 inaudit, hæud immeritò à neotericis reprehenditur. Ex amaro
 enim non salsum, sed potius amarum fit: id quod patet, si aloën,
 fel, absinthium, rhabarbarum, &c. cum aquâ conjungas. Tale
 ergò amarum intelligendum, quod simul sal in se contineat, &
 falsedinis sit particeps: qualis sapor in lixivio & urinâ obser-
 vatur: quæ sale participant: unde & sal ex ipsis elici potest. Id
 quod tamen Avicenna valde obscure per partes adustas, siccas,
 & amaras, insipide humiditati permistas, innuere videtur.
 Rectè igitur Galenus duas salsa pituitæ causas tradit: unam
 quidem mediatam, putredinem: non quamvis, sed quâ tùm ob
 caloris, tùm subjectæ materiæ conditionem salsum quid produci
 potest: alteram proximam, salsa humiditatis admistionem.
 Nam quicquid salsum est, salis naturam refert, ejusq. misuræ,
 quæ sal efficit, est particeps.

F I N I S.

01 A 6570

ULB Halle
002 937 867

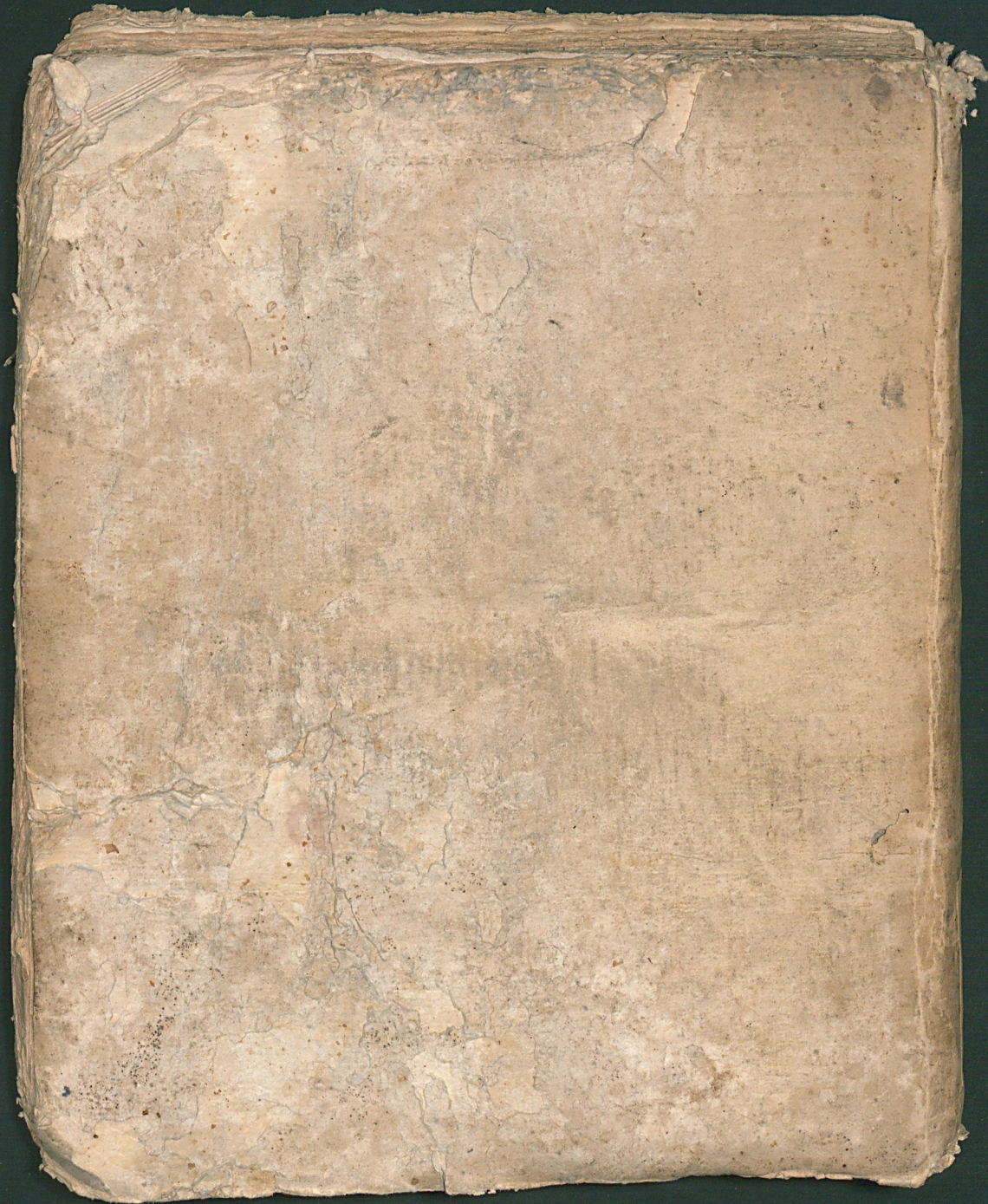
3

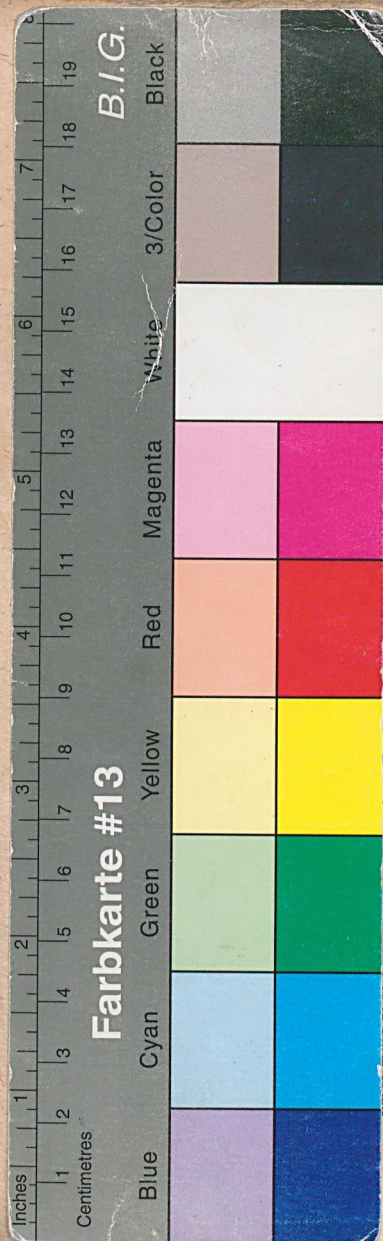

12

6017

TATIO
I C A
TERTIA:
ratensium Aca-
oposita:
IDE
SEBIZIO
store ac Pro-
medico:
ente
BO SEWBERTO
archico.
ORATI,
foannes Andrea.
C. XXIII.

SEBIZIO

